

[P. Munch.]

Befæstning, det vil sige den forsvarsmæssige Opgave, som Ordningen af 1909 den Gang paalagde os.

Det har været sagt under denne Diskussion baade af den ærede Ordfører for Venstre og af den ærede Ordfører for det konservative Parti, at Militærordningen af 1909 to Gange under Krigen betød en Beskyttelse for Danmark, der fjernede Angrebets Mulighed fra os, og man har i saa Henseende paaberaabt sig Udtalelser af H. P. Hanssen, som han har bygget paa Indtryk, modtagne i sin Tid i den tyske Rigsdag.

Det ene Tilfælde, man her tænker paa, er Efteraaret 1916. Jeg ved jo, at H. P. Hanssen den Gang har faaet den Opfattelse, at der var Planer om et tysk Angreb paa Danmark, som var mere eller mindre forberedt. Det er min Opfattelse baade fra, hvad jeg vidste den Gang, og alt, hvad der foreligger oplyst om Situationen i Efteraaret 1916 gennem tyske Meddelelser af mangfoldig Karakter, at om noget saadant har der paa det givne Tidspunkt aldeles ikke været Tale. De Foranstaltninger, der fandt Sted, og som var Udgangspunktet for denne Tro, var en Række Skyttegravsanlæg i Nordslesvig. Men disse Skyttegravsanlæg var ikke beregnede paa og kunde fornuftigvis ikke være beregnede paa Angreb, det var Skyttegravsanlæg, beregnede paa Forsvar, ganske som tilsvarende Skyttegravsanlæg ved den hollandske Grænse paa samme Tid, og de fandt Sted af den ganske bestemte Grund, at da man forberedte den uindskrænkede Undervandskrig, nærde man visse Bekymringer for, at denne vilde drive Danmark og Holland over paa de allieredes Side.

De neutrale Stater modtog jo den Gang fra de Forenede Stater Opfordring til at afbryde den diplomatiske Forbindelse med Tyskland. Vi svarede den Gang med Nej og handlede derved efter min Mening paa den rette Maade, og jeg tror, alle i de nordiske Lande den Gang erkendte dette og ogsaa gør det nu. Men dette var man ikke paa Forhaand fra tysk Side sikker paa, saadan som man følte Stemninger og Tilstande i de paagældende Stater, og derfor indrettede man sig paa et vist Forsvar, hvorimod Tanker om et Angreb ikke paa nogen Maade den Gang har været fremme.

Det andet Tilfælde er vel ved selve Krigen Udbrud i Augustdagene 1914. Den ærede Ordfører for det konservative Parti har paaberaabt sig den Tilstand, vi den Gang var i, i sine Udtalelser ogsaa i Dag, og han har sagt: Hvilken Betydning havde det ikke,

at vi den Gang var i Stand til at foretage Mineudlægningen!

Ja, det er en af de fuldkomne politimæssige Neutralitetsforanstaltninger, som vilde kunne gennemføres og i den givne Situation burde være gennemført, uanset hvilken Art af Militærforslag der var blevet gennemført den Gang eller gennemføres i kommende Tider. Det fornødne Materiel dertil vilde have været til Stede efter den Ordning, vi foreslog i 1909, det vil være til Stede efter den Ordning, vi er Medforslagsstillere til nu. Men der var jo det højst ejendommelige i 1914, at hvis Stemningerne i de Partier, som er Talsmænd for et stærkt Militærvæsen, havde været raadende den 5. August 1914, vilde disse Miner ikke være blevet udlagt. (*Holger Andersen*: Det gælder ikke Piper.) Piper var en ensom Mand indenfor sit Parti, ikke Udtryk for Partiets Stemning, men jeg erkender, med stor Glæde og Tilfredshed, at Pipers kloge Holdning den Dag var en af de Ting, der gjorde det muligt for Ministeriet imod alle andre Raadgivere fra de paagældende Partier — J. C. Christensen undtaget, der ikke udtalte sig — at gennemføre den Ordning, som var den klogeste, og som man nu paaberaaber sig her som Vidnesbyrd om, hvorledes man burde bære sig ad, og hvorledes man burde være indrettet paa at kunne bære sig ad.

Jeg føjer til, at den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti, Hr. Parkov, her gav nogle Skildringer af Stemninger mellem indkaldte Soldater. Jeg nærer ikke Tvivl om, at saadanne Stemninger har bestaaet; jeg tror, at det danske Folk gennemrystedes af meget forskelligartede Stemninger i de første Dage af August Maaned, og at der i denne Stemning ganske vist for alles Vedkommende var en Følelse af, at den Pligt, som man under den ene eller den anden Form blev sat til at gøre, vilde man ogsaa til Punkt og Prikke udføre. Men jeg tror ikke, at det ærede Medlem skal glemme, at en meget stærk Følelse i Augustdagene i Danmark i 1914 — naar vi ser ud over hele Landet, ikke blot paa oplussende Stemninger, som gav sig Udtryk paa mere eller mindre behersket Maade i denne By fra visse Kredse —, den dybeste og stærkeste Stemning overfor vort Militærvæsen den Gang var en stærk Overbevisning om, at det var af afgørende Betydning for Danmark, at Ledelsen af vort Militærvæsen og af vor Politik paa det Tidspunkt var i Hænderne paa dem, der ikke troede paa Styrken af dansk Militærvæsen.

I Forbindelse med selve det Lovforslag,